

Veckans växt v. 46 2011

Höstkrage, *Chrysanthemum zawadskii*

Nu är inventeringsfasen av perennuppropet avslutad och inga fler perenner kommer att samlas in. Istället ligger fokus på att utvärdera och dokumentera de insamlade växterna. Efter nära åtta års inventeringar står det idag strax över 1050 insamlade perenner på provodlingsfältet. På fältet blommar det nästan året om, från det att blåsipporna slår ut i mars till det att frosten nyper de sista astrarna. Allra sist att gå i blom på provodlingen är en rosa höstkrage som samlats in i Ängelholm i Skåne.

Den slår ut först kring den 20 oktober och hinner bara blomma en vecka eller två innan frosten tar den. Höstkragen går att spåra tillbaka till Åkarp, en ort som ligger strax intill Alnarp där POM har sitt huvudkontor. I Åkarp odlades den av Anna som var gift med en jordbrukskonsulent, anställd på Alnarp från 1915 och framåt. Möjligen kan höstkragen ha köpts från plantskolan som fanns här då. Nu har kragen kommit tillbaka hit och cirkeln är sluten.

Förutom höstkragen från Åkarp finns det ytterligare en höstkrage insamlad för provodling. Den har ljus rosa blommor och kommer från Grebbestad i Bohuslän.

Eftersom höstkragen blommar så sent på året är det kanske i första hand en perenn för södra Sverige. Längre norrut hinner den inte slå ut innan frosten tar blommorna. Trots det har det faktiskt kommit tips om höstkrage från Grängesberg i Dalarna, men där plockas blommorna in när de står i knopp och får slå ut i vas inomhus. Vildväxande hittas höstkragen i Japan och i ett område som sträcker sig från östra Europa till nordöstra Asien. Artepitetet *zawadskii* har växten fått efter den polske zoologen och botanisten Aleksander Zawadzki som levde 1798-1868.

Sammanlagt har det kommit en handfull tips om höstkragar till perennuppropet, men tyvärr är det få som går att spåra tillbaka till före 1940. Det är kanske inte så konstigt eftersom förädling av höstkrage tog ordentlig fart först på 1930-talet. De första sorterna togs fram i England och nådde säkert inte Sverige förrän efter några år. Att hitta sorter av höstkrage i svenska plantskolekataloger utgivna före 1940 är ovanligt. Många av de namnsorter som finns i handeln idag är förädlingar gjorda i England på 1930- och 40-talen. Kända sorter är till exempel den röda 'Duchess of Edinburgh', den ljusgula 'Mary Stoker' och den rosa 'Clara Curtis'. Troligen är höstkragen från Grebbestad just sorten 'Clara Curtis'. Den introducerades i England 1939 och odlas fortfarande ofta i våra trädgårdar.

Text och foto: Linnea Oskarsson, Perennuppropet

Rosa, enkelblommig höstkraze från Grebbestad. Möjligen rör det sig om sorten 'Clara Curtis' från 1939.

Höstkraze från Ängelholm. Strålblommorna är rosa, men tonar mot vitt i mitten.